

ONDINE

Johannes Brahms

Sonata in F Minor
16 Waltzes

Antti Siirala

piano



Johannes Brahms (1833-1897)

Sonata in F Minor, Op. 5 No. 3 42:04

1	I	Allegro maestoso	11:07
2	II	Andante espressivo	13:25
3	III	Scherzo. Allegro energico	5:08
4	IV	Intermezzo (Rückblick). Andante molto	4:31
5	V	Finale. Allegro moderato ma rubato	7:54

16 Waltzes, Op. 39 20:12

6	No. 1	in B Major (Tempo giusto)	0:52
7	No. 2	in E Major	1:31
8	No. 3	in G Sharp Minor	0:49
9	No. 4	in E Minor (Poco sostenuto)	1:11
10	No. 5	in E Major (Grazioso)	1:23
11	No. 6	in C Sharp Major (Vivace)	1:00
12	No. 7	in C Sharp Minor (Poco più andante)	2:04
13	No. 8	in B Flat Major	1:17
14	No. 9	in D Minor	1:35
15	No. 10	in G Major	0:29
16	No. 11	in B Minor	1:21
17	No. 12	in E Major	1:57
18	No. 13	in B Major	0:41
19	No. 14	in G Sharp Minor	1:29
20	No. 15	in A Flat Major	1:25
21	No. 16	in C Sharp Minor	1:09

[62:27]

2



Johannes Brahms ca 1853

ON SEPTEMBER 30, 1853, a shy young man appeared on the doorstep of Robert and Clara Schumann. Robert and Clara were not at home, but their daughter Marie asked the stranger to call again the following day, which he did. Robert Schumann welcomed the unknown young man, and after a few exchanged niceties invited him to play something on the piano. After only a few measures, Robert interrupted the young man and fetched his pianist wife to listen too. The music played by the young man made a deep impression on the musical couple, and that evening Schumann wrote in his diary that the young man was a "genius".

That young man was **Johannes Brahms** (1833-1897), 20 years old at the time and completely unknown as a musician. Less than a month later, on October 28, his name was brought to the attention of German musical circles in a glowing article written about him by Robert Schumann in *Neue Zeitschrift für Musik*. For Schumann, Brahms was "not someone who achieves mastery by degrees but someone who bursts forth complete and fully armed much like Minerva."

When Brahms met Schumann, he was working on his Piano Sonata in F minor. It was completed in October 1853 and published

in the following year. It was given its public premiere by Clara Schumann on tour in Magdeburg in December 1854. She had other works by Brahms on her programme too.

The Sonata in F minor was the third of Brahms's piano sonatas. It was clearly a step forward from its predecessors, although the interval between them was not long. It is larger in scale, more powerful in expression and more confident in shaping regardless of its unconventional five-movement structure. It is the work of an accomplished master despite the young age of the composer, who indeed seemed "fully armed much like Minerva".

The keyboard writing in the Sonata in F minor is powerful and grandiose as is usual for Brahms, perhaps deriving from the fact that his hands were very large. He rolls out grand gestures with octaves and heavy chords. The almost orchestral texture is reminiscent of Liszt, who was wrestling with his massive Sonata in B minor in the same year.

Although Brahms's Sonata in F minor is technically extremely challenging, it is not a superficial virtuoso piece.

The first movement is expansive and ponderous but also a concise example of sonata form. Its expansive nature is more

due to the character of its themes and subjects than to a rhapsodic form. The rugged opening theme contains a figure that informs the material of the entire movement. The second movement opens in a lyrical mood but escalates to grand culminations later. Brahms superscribed the movement with verses by Sternau referring to a nocturnal love scene: *Der Abend dämmert, das Mondlicht scheint / Da sind zwei Herzen in Liebe vereint / Und halten sich selig umfangen* (The evening dims, the moon shines, / Two hearts join in love / And embrace each other blissfully).

The third movement is an energetic scherzo that has a touch of waltz about it. The Trio section is more solid and chorale-like. The 'extra' movement in the sonata, compared with the conventional four-movement form, is the Intermezzo, sub-titled *Rückblick* (Backward look). It recalls the mood of the slow movement but transforms it into a funeral march with triplet accompaniment. The work concludes with a free-form rondo, whimsical at first but ultimately triumphant with the recapitulation of a choral motif heard earlier.

Brahms's piano output was concentrated at the beginning and end of his career; in

between, he only wrote piano works now and again. The collection of Sixteen Waltzes op. 39 was completed in 1865, at a time when his early output of piano works was subsiding after a series of sets of variations. This collection was published in versions for one and two pianos. Brahms dedicated it to his patron and friend, critic Eduard Hanslick.

These waltzes represent the lighter and more elegant side of Brahms's keyboard writing. However, they contain nothing of the mannerisms of salon music. They cover a wide range of expression and constitute a charming necklace of waltz tunes, even though not all of them are explicitly dance-like. The best-known piece in the collection is the next-to-last one, the *Walz* in A flat major. This piece in particular, and the entire collection in general, did much to promote Brahms's reputation in its day.

Kimmo Korhonen

Translation: Jaakko Mäntyjärvi

ANTTI SIIRALA (b. 1979) began studying the piano in 1985. He has studied with Professor Matti Raekallio at the Sibelius Academy and with Professor Ivari Ilja at the Tallinn Music Academy. His teachers also include Mitsuko Uchida, Murray Perahia and Charles Rosen. Antti Siirala graduated from the Sibelius Academy with a Master of Music degree in spring 2003 and was *primus magister* at the second academic degree ceremony ever held at the Sibelius Academy.

Siirala's international career was launched with his winning the Beethoven Competition in Vienna in 1997. He was the youngest participant in the competition. In addition to first prize, he was also awarded the prize for best performance of a late sonata for his performance of the 'Hammerklavier' Sonata op. 106. He went on to win first prize at the London Piano Competition in 2000 and the Dublin Piano Competition in 2003; at the latter, the jury decision was unanimous for the first time in the history of the competition. Antti Siirala also received a special prize for the best performance of a work by Mozart. His series of competition triumphs culminated in his winning first prize in the Leeds Piano Competition in autumn 2003, where he was also voted the audience favourite.

Antti Siirala has appeared as a soloist at many European centres of music: in Vienna (the Musikverein and the Konzerthaus), London (the Queen Elizabeth Hall), Milan (the Sala Verdi), Paris, Brussels, Berlin, Munich (the Herkulessaal) and St Petersburg (the Filharmonia). He has also given recitals in the USA (for instance at the Alice Tully Hall in New York) and Asia (including Hong Kong and Tokyo). Siirala has further appeared at distinguished festivals such as the La Roque d'Antheron Piano Festival and the Marlboro Festival. In Finland, he has appeared at all major music festivals and with almost all Finnish professional orchestras.

Antti Siirala has collaborated with celebrated conductors such as Neeme Järvi, Esa-Pekka Salonen, Jukka-Pekka Saraste, Sakari Oramo, Osmo Vänskä, Eri Klas and Mikko Franck. Siirala performs contemporary music regularly.

AM 30. SEPTEMBER 1853 erschien ein schüchtern junger Mann an der Tür von Robert und Clara Schumann. Beide waren nicht daheim und ihre Tochter Marie bat den Gast, am nächsten Tag wiederzukommen. Was dieser auch tat. Robert Schumann nahm den unbekannteren Gast freundlich auf, sie machten sich miteinander bekannt und dann bat ihn Schumann, auf dem Klavier vorzuspielen. Nach einigen Takten unterbrach er das Spiel und rief seine Pianistenfrau Clara herbei. Die Kompositionen des jungen Mannes hinterließen einen tiefen Eindruck beim berühmten Musikerehepaar, und abends nannte ihn Schumann in seinem Tagebuch schon ein »Genie«.

Der junge Mann, **Johannes Brahms** (1833–1897), war damals zwanzig Jahre alt und noch ein unbekannter Musiker und Komponist. Knapp einen Monat später, am 28. Oktober 1853, sollte sein Name für immer eine unauslöschliche Größe im deutschen Musikleben sein. Robert Schumann veröffentlichte einen überschwänglichen Artikel in der *Neuen Zeitschrift für Musik*. Für ihn, so schrieb er euphorisch, schien Brahms jemand, »der uns die Meisterschaft nicht in stufenweiser Entfaltung brächte, sondern, wie Minerva, gleich vollkommen gepanzert aus dem Haupte des [Zeus] Kronion spränge.«

Als Schumann und Brahms sich kennen lernten, arbeitete der junge Komponist an

seiner Klaviersonate f-Moll. Im Oktober 1853 vollendete er die Komposition, die im Jahr darauf im Druck erschien. Die erste öffentliche Aufführung erfolgte durch Clara Schumann im Dezember 1854 in Magdeburg während einer Konzerttournee, deren Programm auch weitere Klavierwerke von Brahms enthielt. Es war Brahms' dritte Klaviersonate. Verglichen mit den beiden vorherigen Sonaten markierte sie einen deutlichen Fortschritt, obwohl zeitlich kein großer Unterschied besteht. Die f-Moll-Sonate ist größer dimensioniert, ihr Ausdruck kraftvoller und die Beherrschung der Form sicherer – trotz des ungewöhnlichen fünf-sätzigen Aufbaus. Brahms tritt in dieser Sonate bereits als perfekter Meister hervor, tatsächlich »vollkommen gepanzert wie Kronion«.

Wie für Johannes Brahms üblich ist die Klavierbehandlung in der f-Moll-Sonate kraftstrotzend und weit ausgreifend, sie scheint seinen breiten Händen entsprungen. Mit Hilfe von Oktaven und gewichtigen Akkorden entwickelt er massive Effekte. Dieser fast schon orchestrale Ansatz, der Klang und Klavierbehandlung prägt, erinnert an Liszt, welcher im gleichen Jahr zufällig mit seiner eigenen massiven h-Moll-Sonate rang. Obwohl Brahms' f-Moll-Sonate technisch sehr anspruchsvoll ist, gibt sie sich nicht oberflächlich virtuos.

Der erste, gewichtige Satz ist weitläufig, besitzt

jedoch eine kohärente, kompakte Sonatenform. Seine ungewöhnlichen Ausmaße sind eher den Charaktereigenschaften von Themen und Motiven zu verdanken denn einer wuchernden Form. Befruchtende Keimzelle für den gesamten Satz ist ein im massiven Eröffnungsthema enthaltenes Motiv. Beim zweiten Satz handelt es sich um einen lyrisch sanglich beginnenden, doch sich auch zu sicheren Höhepunkten aufschwingenden langsamen Abschnitt. Brahms hat ihm Gedichtzeilen von C.O. Sternau vorangestellt, die auf die Stimmung der Musik, eine nächtliche Liebeszene, verweisen: »Der Abend dämmert, das Mondlicht scheint / Da sind zwei Herzen in Liebe vereint / Und halten sich selig umfangen«.

Den dritten Satz bildet ein energisches Scherzo mit den Merkmalen eines Walzers. Im zwischen-spielartigen Trio-Abschnitt nimmt die Musik einen strengen, choralartigen Ausdruck an. Das an vierter Stelle stehende Intermezzo mit der zusätzlichen Bezeichnung »Rückblick« stellt, verglichen mit der regulären viersätzigen Form, den überzähligen Satz der Sonate dar; es greift Stimmungen des langsamen Satzes auf, nimmt aber ernstere und mittels Triolen stellenweise eine trauermarschartige Farbe an. Die Sonate f-Moll schließt mit einem freien Rondo, einem Finale, das sich in seiner Stimmung anfangs launisch gibt, sich zum Schluss aber auf Grund eines hinzugesellenden Choralthemas zu einem

triumphalen Höhepunkt aufschwingt.

Die Schwerpunkte im Klaviermusikwerk von Johannes Brahms liegen zu Anfang und Ende seiner Vita. In den Jahren dazwischen entstanden nur in unregelmäßigen Abständen Klavierarbeiten. Den Zyklus aus sechzehn Walzern op. 39 vollendete er 1865, als sich der erste, frühe Schaffensabschnitt nach einer von Variationen geprägten kürzeren Phase seinem Ende zuneigte. Vom Zyklus entstand eine Version sowohl für ein als auch zwei Klaviere. Brahms widmete ihn seinem Förderer und Freund, dem Kritiker Eduard Hanslick.

Brahms' Walzer vertreten die unbeschwertere, elegante Seite seines Klavierwerks. Trotzdem sind sie frei von Manieren der Salonmusik. Gemeinsam decken die sechzehn Stücke eine große Ausdrucks-skala ab und formen eine anmutige Perlenkette aus Walzermelodien, auch wenn ihre Farbe nicht immer unbedingt tänzerisch ist. Das bekannteste Stück stellt der an vorletzter Stelle stehende Walzer As-dur dar. Besonders er, aber auch der gesamte Zyklus verbreiteten seinerzeit höchst effizient Brahms' Ruhm.

Kimmo Korhonen

Übersetzung: Jürgen Schielke

ANTTI SIIRALA (*1979) begann 1985 mit dem Klavierspiel. Er hat an der Sibelius-Akademie in Helsinki unter Leitung von Professor Matti Raekallio und an der Estnische Musikakademie unter Leitung von Professor Ivari Ilja studiert. Weitere Lehrer waren u.a. Mitsuko Uchida, Murray Perahia und Charles Rosen. Im Frühjahr 2003 erwarb Antti Siirala mit Auszeichnung sein Diplom (Magister der Musik).

Siiralas internationale Karriere begann 1997 mit einem Sieg beim Internationalen Beethoven Klavierwettbewerb in Wien. Er war der jüngste Teilnehmer und erhielt für die Sonate op. 106 (*Hammerklavier*) den Preis für die beste Darbietung einer Sonate aus dem Spätwerk. Es folgten erste Preise beim Internationalen Londoner Klavierwettbewerb im Jahr 2000 sowie 2003 beim Internationalen Klavierwettbewerb Dublin. Dort traf die Jury zum ersten Mal in der Wettbewerbsgeschichte einen einstimmigen Beschluss. Siirala erhielt dazu den Sonderpreis für die beste Darbietung von Mozarts Klavierwerken. Die Serie seiner Wettbewerbserfolge wurde im Herbst 2003 mit dem Ersten Preis im Klavierwettbewerb Leeds gekrönt, bei dem er auch die Publikumsabstimmung gewann.

Antti Siirala ist solistisch in vielen europäischen Musikzentren aufgetreten, so in

Wien (Musikverein und Konzerthaus), London (Queen Elizabeth Hall), Mailand (Sala Verdi), Paris, Brüssel, Berlin, in München (Herkulesaal) und in St. Petersburg (Philharmonie). Er hat in den USA (Alice Tully Hall in New York) und in Asien (Hongkong und Tokio) konzertiert und war Gast auf vielen bedeutenden Festspielen, u.a. bei den Klavierfestspielen in La Roque d'Anthéron und dem Marlboro-Festival. In seiner finnischen Heimat hat er auf allen größeren Festspielen gastiert und als Solist mit fast allen Berufssorchestern des Landes gespielt.

Antti Siirala hat mit zahlreichen hervorragenden Dirigenten zusammengearbeitet, darunter Neeme Järvi, Esa-Pekka Salonen, Jukka-Pekka Saraste, Sakari Oramo, Osmo Vänskä, Eri Klas und Mikko Franck. Er führt regelmäßig auch zeitgenössische Musik auf.

LE 30 SEPTEMBRE 1853 un jeune homme timide arriva à la porte de Robert et Clara Schumann. Ils n'étaient pas chez eux, mais leur fille Marie a proposé au visiteur de revenir le lendemain. C'est ce qu'il fit. Robert Schumann reçut aimablement le jeune inconnu et, après les présentations, lui demanda de lui jouer quelque chose au piano. Après quelques mesures Robert l'interrompt et alla chercher sa femme. Les œuvres du jeune homme impressionnèrent profondément le couple de célèbres musiciens et le soir même Schumann le qualifiait dans son journal intime de « génie ».

Le jeune homme, **Johannes Brahms** (1833-1897) avait alors vingt ans et il était encore complètement inconnu. En moins d'un mois, le 28 octobre, son nom s'imposait au monde musical allemand, lorsque Robert Schumann publiait un article élogieux dans la *Neue Zeitschrift für Musik*. Pour Schumann, Brahms n'était pas « quelqu'un qui n'atteindrait à la maturité que par un développement progressif, mais qui jaillirait toute armé comme Minerve du cerveau de Jupiter ».

Quand Brahms et Schumann se sont rencontrés, Brahms travaillait sa sonate pour piano en fa mineur. L'œuvre a été achevée en octobre 1853 et publiée l'année suivante.

Sa première audition a été donnée par Clara Schumann en décembre 1854 à Magdebourg dans le cadre d'une tournée dont le programme contenait aussi d'autres ouvrages pour piano de Brahms.

La Sonate en fa mineur est la troisième des sonates de Brahms. Comparée aux deux précédentes et bien qu'écrite peu de temps après les autres, elle présente un progrès évident. Dans la sonate en fa mineur, l'échelle s'est élargie, l'expression est plus puissante et la maîtrise formelle, malgré les cinq mouvements, est plus sûre. Dans cette sonate le jeune compositeur apparaît déjà comme un maître prêt, vraiment « complètement armé, comme Minerve ».

Le traitement du piano dans la sonate en fa mineur est comme d'habitude chez Brahms plein de force et ample et semble directement naître de ses grandes mains. Brahms enchaîne des effets robustes avec des octaves et des accords lourds. La sonorité presque orchestrale fait même penser à Liszt qui, l'année même, se débattait avec sa massive sonate en si mineur. Bien que la sonate en fa mineur de Brahms soit techniquement très difficile, elle n'est pas d'une virtuosité superficielle.

Le premier mouvement a une forme

sonate large et énergique mais très cohérente. Son ampleur provient plutôt de la nature des thèmes et des motifs que des digressions formelles. Le thème massif d'ouverture comporte un motif mélodique qui féconde tout le mouvement. Le deuxième mouvement, qui commence dans un ton lyrique et chantant, est la partie lente et elle grandit vers de puissants apogées. Brahms y a ajouté les vers du poème de Sternau qui font allusion à l'atmosphère d'une scène d'amour nocturne: « La nuit tombe, au clair de lune/deux cœurs sont unis par l'amour/et se livrent dans une étreinte divine.»

Le troisième mouvement est un scherzo énergétique où apparaissent des caractères de valse. Dans le trio la musique prend une gravité quasi-chorale. Différente de la forme habituelle en quatre parties, le quatrième mouvement est un Intermezzo sous-titré « Rückblick » (Coup d'œil en arrière). C'est une évocation des atmosphères du mouvement lent, plus solennelle, qui ressemble par endroits, avec ses triolets, à une marche funèbre. L'œuvre s'achève par un final en forme de rondo libre dont les atmosphères sont au début variées mais qui atteint son point culminant avec le motif de choral déjà rencontré en un apogée triomphal.

Les principales œuvres pour piano de Brahms datent du début et de la fin de sa vie mais, au milieu, d'autres œuvres sont nées plus espacées. Le recueil des seize valse opus 39 a été achevé en 1865, après un parcours consacré aux variations pour piano, à la fin de sa première période de composition. Le recueil a paru en versions pour un et deux pianos. Brahms l'a dédié à son protecteur et ami, le critique Eduard Hanslick.

Les valse représentent le côté plus léger et plus élégant de l'œuvre pour piano de Brahms. Pourtant elles ne tombent pas dans les manières affectées de la musique de salon. Cet ensemble de seize pièces couvre une large échelle expressive et forme un gracieux collier de perles de mélodies de valse bien que leur caractère ne soit absolument pas toujours dansant. La plus connue parmi ces pièces est l'avant-dernière, en la bémol majeur. C'est elle tout autant que le cycle entier qui a établi, à l'époque, la réputation de Brahms.

Kimmo Korhonen

Traduction : Anja Fantapié

Antti Siirala (né en 1979) a commencé ses études de piano en 1985. Il a étudié à l'Académie Sibelius avec le professeur Matti Raekallio et, en Estonie, avec le professeur Ivari Ilja, à l'Académie musicale d'Estonie et en privé. Parmi ses autres maîtres on trouve notamment Mitsuko Uchida, Murray Perahia et Charles Rosen. Antti Siirala a été diplômé (maîtrise de musique) au printemps 2003 avec la meilleure mention possible.

La carrière internationale de Siirala a commencé par sa victoire au concours Beethoven de Vienne en 1997. Il était le plus jeune participant du concours et on lui a également donné le prix de la meilleure interprétation d'une œuvre de maturité pour la sonate opus 106 « Hammerklavier ». Par la suite, il a obtenu le premier prix du concours de piano de Londres en 2000 et celui de Dublin en 2003 où la décision du jury a été, pour la première fois de son histoire, prise à l'unanimité. Il a également eu le prix spécial pour la meilleure interprétation de l'œuvre pour piano de Mozart. Cette série de victoires a atteint son point culminant avec le premier prix au concours de piano de Leeds, à l'automne 2003, où Siirala a également remporté le prix du public.

Antti Siirala a joué en soliste dans de nombreux centres musicaux d'Europe: à Vienne (Musikverein et Konzerthaus), Londres (Queen Elizabeth Hall), Milan (Sala Verdi), Paris, à Bruxelles, Berlin, Munich (Herkulesaal) et à Saint-Petersbourg (Philharmonie). Il s'est produit également aux Etats-Unis (notamment à l'Alice Tully Hall de New York) et en Asie (entre autres à Hong Kong et Tokyo). Il a joué dans de nombreux festivals, en particulier celui pour piano de La Roque d'Antheron et celui de Marlboro. En Finlande on l'a entendu dans tous les festivals importants ainsi que comme soliste avec la plupart des orchestres professionnels.

Antti Siirala a collaboré avec de nombreux chefs d'orchestre illustres, parmi eux Neeme Järvi, Esa-Pekka Salonen, Jukka-Pekka Saraste, Sakari Oramo, Osmo Vänskä, Eri Klas et Mikko Franck. Il joue régulièrement aussi de la musique contemporaine.

SYYSKUUN 30. PÄIVÄNÄ 1853 Robert ja Clara Schumannin ovelle ilmestyi nuori, ujontuntui-nen mies. Robert ja Clara eivät olleet paikalla, mutta heidän tyttärensä Marie pyysi vierasta saapumaan uudelleen seuraavana päivänä. Näin tapahtui. Robert Schumann otti tunte-mattoman nuorukaisen ystävällisesti vastaan ja pyysi esittelyjen jälkeen tätä soittamaan jotain pianolla. Muutaman tahdin jälkeen Robert keskeytti nuorukaisen soiton ja kävi hakemassa pianisti-vaimonsa paikalle. Nuoru-kaisen teokset tekivät syvän vaikutuksen kuu-luisaan muusikkoparikuntaan, ja illalla Schumann luonnehti tätä päiväkirjassaan "neroksi".

Nuorukainen, **Johannes Brahms** (1833–1897), oli tuolloin 20-vuotias ja vielä täysin tunte-maton muusikonalku. Vajaata kuukautta myöhemmin, 28. lokakuuta, hänen nimensä iskostui väkevästi saksalaisen musiikkimaail-man tietoisuuteen, kun Robert Schumann jul-kaisi hänestä ylistävän artikkelin *Neue Zeitschrift für Musik* -lehdessä. Schumannille Brahms ei ollut "joku joka saavuttaa mesta-ruuden asteittain, vaan joka ilmestyy täy-sissä varusteissa kuin Minerva".

Kun Brahms ja Schumann tutustuivat, Brahmsilla oli työn alla pianosonaatti f-molli. Teos valmistui lokakuussa 1853 ja se julkaistiin

seuraavana vuonna. Sävellyksen ensimmäi-sen julkisen esityksen soitti Clara Schumann joulukuussa 1854 Magdeburgissa osana kon-serttikiertuetta, jonka ohjelmassa hänellä oli muitakin Brahmsin pianoteoksia.

Sonaatti f-molli oli kolmas Brahmsin piano-sonaateista. Kahteen aiempaan sonaattiin verrattuna se merkitsi selvää edistysaskelta, vaikka ajallisesti kolmen teoksen välillä ei suurta eroa olekaan. F-molli-sonaatissa mitta-kaava on kasvanut, ilmaisu väkevöitynyt ja muodon hallinta tullut epätavallisesta viisi-osaisesta rakenteesta huolimatta varmem-maksi. Tässä sonaatissa nuori säveltäjä esit-täytyy jo valmiina mestarina, todellakin "täysissä varusteissa kuin Minerva".

Pianonkäsittely on f-molli-sonaatissa Brahmsille tuttuun tapaan väkevää ja suuri-suuntaista ja tuntuu kasvaneen esiin hänen omista suurista käsistään. Brahms vyöryttää esiin jyrkeviä tehoja oktaaveineen ja paina-vine akordeineen. Sointia ja pianonkäsittelyä leimaava lähes orkestraalinen ote tuo mie-leen jopa Lisztin, joka juuri samana vuonna painiskeli oman massiivisen h-molli-sonaat-tinsa kanssa. Vaikka Brahmsin f-molli-sonaatti on teknisesti erittäin vaativa, se ei ole ulko-kohtaisen virtuoosinen.

Sonaatin ensimmäinen osa on laaja ja pai-

nokas mutta samalla tiiviisti koossa pysyvä sonaattimuoto. Sen laajuus syntyy enemmän teemojen ja aiheiden luonteesta kuin muodon rönsyilystä. Jykevään avausteemaan sisältyy sävelaihelma, joka toimii hedelmöittäjänä ituna koko osalle. Toinen osa on lyriksen laulavasti alkava mutta myös vakaisiin huipennuksiin kasvava hidas osa. Brahms on liittänyt osan yhteyteen Sternaun runosäkeet, jotka vihjaavat musiikin öisen rakkauskohtauksen tunnelmaan: "Der Abend dämmert, das Mondlicht scheint/Da sind zwei Herzen in Liebe vereint/Und halten sich selig umfangen" (Ilta hämärtyy, kuu paistaa/Kaksi sydäntä yhtyy rakkaudessa/Ja kietoutuu autuaaseen syleilyyn).

Kolmas osa on energinen scherzo, jossa on myös valssin piirteitä. Trio-jaksossa musiikki saa vakaan, koraalimaisen ilmeen. Normaalisiin neliosaiseen muotoon verrattuna sonaatin "ylimääräisenä" osana on neljäntenä oleva Intermezzo, alaotsikoltaan "Rückblick" (Katsahdus taakse). Osa muistelee hitaan osan tunnelmia mutta saa sitä vakavamman, paikoin trioleineen surumarssimaisen sävyn. Teoksen päättää vapaana rondona etenevä, aluksi tunnelmitaan ailahteleva mutta lopulta matkan varrella kohdatun koraalilaiheen myötä voitokkaaseen huipennukseen

kohoava finaali.

Brahmsin pianomusiikin painopisteet olivat uran alussa ja lopussa, mutta niiden välissä pianoteoksia syntyi epäsäännöllisemmin. Kuudentoista valssin kokoelma op. 39 valmistui vuonna 1865, aikana jolloin hänen varhainen pianomusiikin kautensa oli muunnelmateoksiin keskittyneen vaiheen jälkeen hiipumassa. Kokoelmasta valmistui versio sekä yhdelle että kahdelle pianolle. Brahms omisti kokoelman tukijalleen ja ystävälleen kriitikko Eduard Hanslickille.

Valssit edustavat Brahmsin pianotuotannon kepeämpää ja elegantimpaa puolta. Silti ne eivät lankea salonkimusiikin maneeereihin.

Yhdessä kuusitoista kappaletta kattavat laajan ilmaisuasteikon ja rakentuvat viehkeäksi valssisävelmien helminauhaksi, vaikka aina yksittäisten valssien sävy ei korostetun tanssillinen olekaan. Tunnetuin kappaleista on toiseksi viimeisenä oleva valssi As-duuri. Varsinkin se mutta myös teossarja kokonaisuudessaan levitti aikanaan tehokkaasti Brahmsin mainetta.

Kimmo Korhonen

ANTTI SIIRALA (s. 1979) aloitti pianonsoiton opiskelun vuonna 1985. Hän on opiskellut Sibelius-Akatemiassa professori Matti Raekallion ja Tallinnan Musiikkiakatemiassa professori Ivari Iljan johdolla. Siiralaa ovat opettaneet myös mm. Mitsuko Uchida, Murray Perahia ja Charles Rosen. Antti Siirala valmistui musiikin maisteriksi keväällä 2003 ja oli Sibelius-Akatemian toisen promootion priimusmaisteri.

Siiralan kansainvälinen ura alkoi 1997 Wienin Beethoven-kilpailun voitosta. Hän oli kilpailun nuorin osanottaja sekä hänelle myönnettiin lisäksi sonaattista op. 106 "Hammerklavier" palkinto parhaan myöhäissonaatin esityksestä. Tätä seurasivat ensimmäiset palkinnot Lontoon pianokilpailussa 2000 sekä Dublinin pianokilpailussa 2003, missä juryn päätös oli ensimmäistä kertaa kilpailun historiassa yksimielinen. Lisäksi Antti Siirala sai erikoispalkinnon parhaasta Mozartin pianoteoksen esityksestä.

Kilpailuvoittojen sarja huipentui syksyllä 2003 ensimmäiseen palkintoon Leedsin pianokilpailussa, jossa Siirala voitti myös yleisöäänestyksen.

Antti Siirala on esiintynyt soolotehtävissä monissa Euroopan musiikkikeskuksissa: Wienissä (Musikverein ja Konzerthaus), Lontoossa

(Queen Elizabeth Hall), Milanossa (Sala Verdi), Pariisissa, Brysselissä, Berliinissä, Münchenissä (Herkulesaal) ja Pietarissa (Filharmonia). Hän on myös konsertoinut Yhdysvalloissa (mm. Alice Tully Hall New Yorkissa) ja Aasiassa (mm. Hong Kong ja Tokio). Siirala on vierailut monilla merkittävillä festivaaleilla, mm. La Roque d'Antheronin pianofestivaaleilla ja Marlboron festivaaleilla. Suomessa häntä on kuultu kaikilla suurimmilla musiikki-juhilla sekä useimpien ammattiorkesterien solistina.

Antti Siirala on työskennellyt yhdessä monien maineikkaiden kapellimestarien kanssa, joihin lukeutuvat Neeme Järvi, Esa-Pekka Salonen, Jukka-Pekka Saraste, Sakari Oramo, Osmo Vänskä, Eri Klas ja Mikko Franck. Siirala esittää säännöllisesti myös nykymusiikkia.

Recorded at the Järvenpää Hall 2/2004

Engineer: Enno Mäemets

Piano Technician: Matti Kyllönen

Producer: Seppo Siirala

Cover photo: Erkki Ruokonen

Cover and inlay design: Cheri Tamminen

Booklet Editor: Virve Zenkner

Executive Producer: Reijo Kiilunen

A 24 bit recording

© 2004 Ondine Inc.

Fredrikinkatu 77 A 2

FIN-00100 Helsinki

Tel. +358 9 434 2210

Fax +358 9 493 956

e-mail ondine@ondine.fi

www.ondine.net

Johannes Brahms (1833-1897)

1 *Sonata in F Minor*, Op. 5 No. 3 42:04

6 *16 Waltzes*, Op. 39 20:12

[62:27]

Antti Siirala, *piano*

Texte en français • Deutsche Textbeilage

Manufactured in Austria. Unauthorised copying, hiring, lending, public performance and broadcasting of this record prohibited.